

НАЦИОНАЛНА ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКА
ГИМНАЗИЯ
„АКАД. Л. ЧАКАЛОВ”

Задача 1. Намерете числената стойност на израза $3c + cb - c^2 + b^2 + b^3c^2 - c^5$ за $c = b = -3$.

Решение:

I-ви начин:

1. Представяне $3c + cb + b^2 - c^2 + c^2(b^3 - c^3)$.
2. Съобразяване на $b^2 - c^2 = 0$ и $b^3 - c^3 = 0$, защото са равни.
3. Пресмятане на $bc = 9$.
4. Верен отговор 0.

II-ри начин:

При пряко заместване:

$$(-3)^2 = 9.$$

$$(-3)^3 = -27.$$

$$(-3)^5 = -243.$$

Довършване и получаване на отговор 0.

Задача 2. Да се реши уравнението $\frac{4-x}{-4} + \frac{2x-15}{3} = \frac{3x+4}{8}$.

Решение:

След еквивалентни преобразувания получаваме

$$-24 + 6x + 16x - 120 = 9x + 12.$$

Тогава уравнението добива вида

$$13x = 156, \text{ откъдето получаваме } x = 12.$$

math-bg.com

Задача 3. Да се реши уравнението $\left|(-2x+1)^2 - x(4x-5)\right| = B$, където

$$B = \frac{2^{n+3}}{2^n + 2^n + 2^n + 2^n} (n \in \mathbb{N}).$$

Решение:

$$B = \frac{2^{n+3}}{4 \cdot 2^n} = \frac{2^{n+3}}{2^{n+2}} = 2$$

Тогава уравнението добива вида

$$\left|1 - 4x + 4x^2 - 4x^2 + 5x\right| = 2, \text{ което е еквивалентно с}$$

$$|x+1| = 2$$

I сл.) $x+1=2$, т.е. $x_1=1$

II сл.) $x+1=-2$, т.е. $x_2=-3$

math-bg.com

Задача 4. Да се докаже, че ако a е най-малкото цяло решение на неравенството

$$\frac{9x+5}{4} - \frac{1}{2} \left(2 - \frac{3-2x}{9} \right) - 7x < 0,$$

то неравенствата

$$(12x+a)(a-x) + (3x-2)^2 - 3x(7-x) + 17a < 0 \text{ и } x > 1$$

са равносилни.

Решение:

$$\frac{9x+5}{4} - 1 + \frac{3-2x}{18} - 7x < 0 \quad / \cdot 36$$

$$9(9x+5) - 36 + 2(3-2x) - 36 \cdot 7x < 0$$

$$81x + 45 - 36 + 6 - 4x - 252x < 0$$

$$175x > 15$$

$$x > \frac{15}{175}$$

Намиране, че най-малкото цяло решение $a=1$.

$$(12x+1)(1-x) + (3x-2)^2 - 3x(7-x) + 17 < 0$$

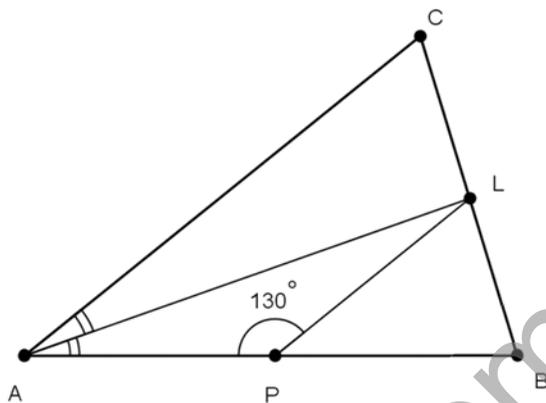
$$11x - 12x^2 + 1 + 9x^2 - 12x + 4 - 21x + 3x^2 + 17 < 0$$

$$22x > 22$$

$$x > 1$$

Задача 5. В $\triangle ABC$ е построена ъглополовящата AL . Правата през L , която е успоредна на AC пресича страната AB в точка P . Да се намерят ъглите на $\triangle ABC$, ако $\sphericalangle APL = 130^\circ$ и $\sphericalangle ACB : \sphericalangle ABC = 3 : 2$.

Решение:

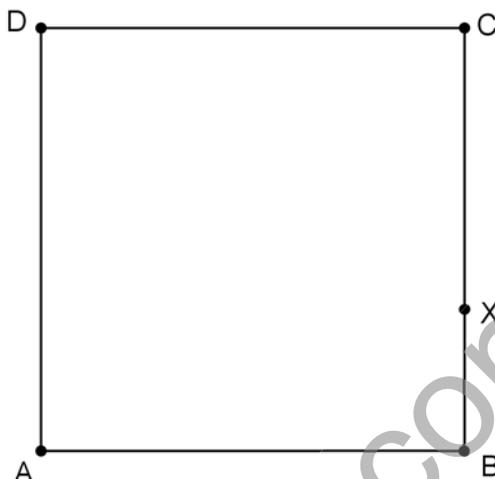
Нека $\sphericalangle ACB = 3x$, а $\sphericalangle ABC = 2x$. Тогава от $(AC \parallel PL) \times AB$ следва, че $\sphericalangle CAB + 130^\circ = 180^\circ$, т.е. $\sphericalangle CAB = 50^\circ$.

От теоремата за сбор на ъглите в $\triangle ABC$ имаме, че $5x + 50^\circ = 180^\circ$, откъдето $x = 26^\circ$.

Следователно $\sphericalangle ACB = 78^\circ$ и $\sphericalangle ABC = 52^\circ$.

Задача 6. Двама бегачи се движат по квадрат $ABCD$ в различни направления с постоянна скорост. Когато стартират от върха A , единият достига B , когато другият достига C без да са се срещали. Ако страната на квадрата е 30 м, то на колко метра е равно разстоянието от точката на срещата им до върха B .

Решение:

1. Определяне, че едната скорост е два пъти по-голяма от другата.
/Например: $AB + DC = 2AB$. Понеже времето е едно и също, скоростта е два пъти по-голяма./
2. CB се разделя в отношение 2:1 считано от C или 1:2 считано от B .
(когато по-бързия е в C , а по-бавният в B те започват да се движат по страната BC в противоположни посоки и понеже съотношението на скоростите е 1:2, а до момента на срещата изминава еднакво време, то и изминатите от тях разстояния се отнасят както 1:2)
3. Ако X е точката на срещане, $BX = 10$. (понеже $CX = 2BX$, а $CX + BX = BC = 30$, то $BX = \frac{1}{3} \cdot 30 = 10$)

Задача 7. Две фирми произвеждат общо 720 чифта обувки на ден. Първата фирма увеличава дневната си производителност с 15%, а втората – с 10% и те вече произвеждат общо 807 чифта обувки за един ден. Намерете по колко чифта обувки на ден произвежда всяка от фирмите, след като увеличили производителността си.

Решение:

Нека $x(x > 0)$ е производителността на първата фирма преди увеличението, тогава производителността на втората фирма е $720 - x$. След като увеличили производителностите си, производителността на първата фирма е $x + \frac{15}{100}x$, а на втората е $720 - x + \frac{10}{100}(720 - x)$. Тогава съставяме уравнението

$$x + \frac{15}{100}x + 720 - x + \frac{10}{100}(720 - x) = 807,$$

откъдето получаваме, че производителността на първата фирма преди увеличението е $x = 300$ чифта обувки на ден, а производителността на втората е 420 чифта обувки. Така след като увеличава производителността си първата фирма произвежда по 345 чифта обувки на ден, а втората по 462 чифта обувки на ден.

Задача 8. Да се докаже, че за всяко естествено число n , числото $m = \frac{10^n + 65}{15}$ е цяло.

Решение:

I-ви начин:

1. $\frac{10^n + 65}{15} = \frac{10^n + 5 + 60}{15} = \frac{10^n + 5}{15} + 4.$

2. $10^n + 5$ се дели на 5.

3. $10^n + 5 = 10 \dots 05$ и се дели на 3 по признак за делимост.

4. Ако едно число се дели и на 3, и на 5, то числото се дели на 15, понеже 3 и 5 са прости числа.

II-ри начин:

1. $10^n + 65 = 1000 \dots 65.$

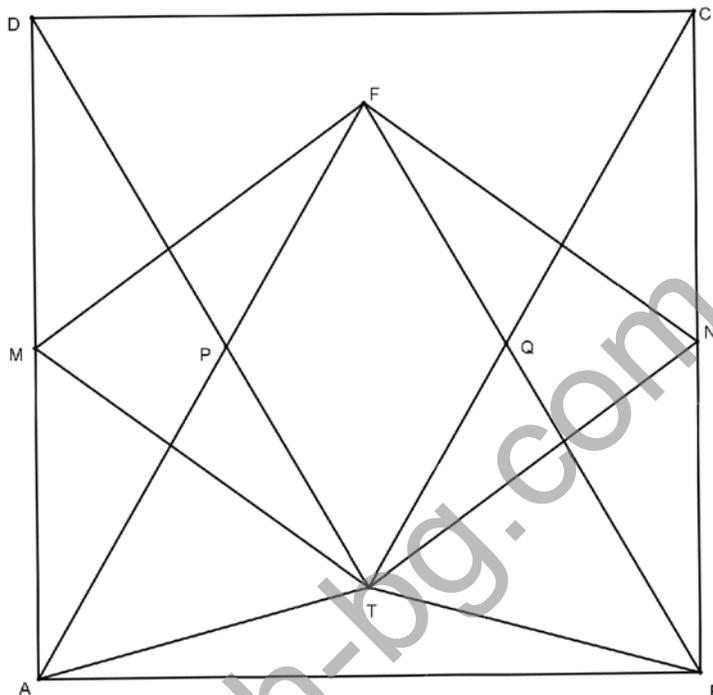
2. m се дели на 5 по признак за делимост.

3. m се дели на 3 по признак за делимост.

4. Ако едно число се дели и на 3, и на 5, то числото се дели на 15, понеже 3 и 5 са прости числа.

Задача 9. Даден е квадратът $ABCD$. Построени са равностранните триъгълници ABF и CDT по такъв начин, че F и T са вътрешни точки за квадрата. Ако M и N са съответно средите на AD и BC , да се докаже, че $MTNF$ е ромб.

Решение:

I-ви начин:

1. Точките M, N - среди съответно на AD и BC и $ABCD$ е квадрат $\Rightarrow AD = BC$.

От двете неща следва, че $AM = MD = BN = NC = \frac{AD}{2} = \frac{BC}{2}$.

2. $\triangle ABF$ - равностранен $\Rightarrow AF = BF = AB$. Аналогично $\triangle DCT \Rightarrow DT = CT = DC$ и следователно $AF = BF = DT = CT$.

3. $ABCD$ е квадрат $\Rightarrow \sphericalangle DAB = 90^\circ$. $\triangle ABF$ - равностранен $\Rightarrow \sphericalangle FAB = 60^\circ$.
 $\sphericalangle DAF = \sphericalangle DAB - \sphericalangle FAB = 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ$. Аналогично $\sphericalangle FBC = \sphericalangle BCT = \sphericalangle ADT = 30^\circ$.

4. Разглеждаме $\triangle AMF$ и $\triangle BNF$

1. $AM = BN$

2. $AF = BF$

3. $\sphericalangle MAF = \sphericalangle NBF = 30^\circ \Rightarrow \triangle AMF \cong \triangle BNF$ по I-ви признак.

Аналогично $\triangle AMF \cong \triangle DMT \cong \triangle CNT \Rightarrow MF = NF = TM = TN \Rightarrow MTNF$ е ромб

II-ри начин:

Доказателство, че $TPFQ$ е успоредник:

1. $\sphericalangle AFB = \sphericalangle CTD$.
2. $\triangle BQC \cong \triangle AQD$.
3. $\sphericalangle BQC = \sphericalangle TQF$ и $\sphericalangle APD = \sphericalangle TPF$ (върхни).
4. $TPFQ$ е успоредник (две двойки равни срещуположни ъгли).

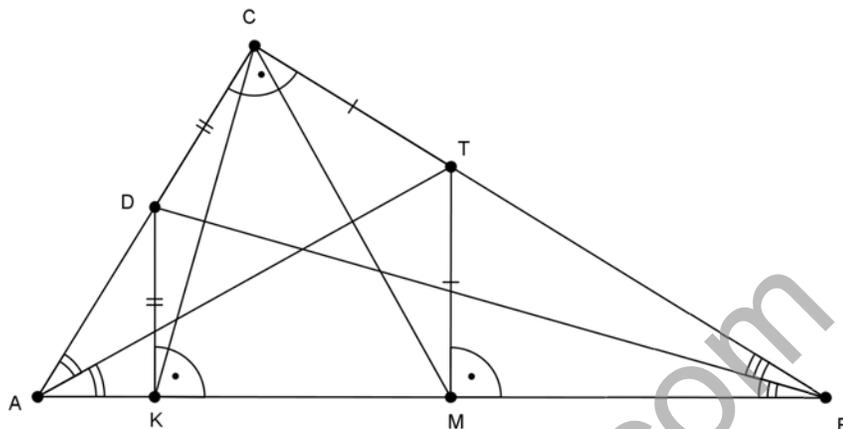
Доказателство, че две съседни страни на успоредника са равни:

1. $BQ = AP$ (от еднаквост на триъгълници).
2. $BF = AF$ (по условие).
3. $FQ = BF - BQ = AF - AP = FP$.

math-bg.com

Задача 10. В правоъгълния триъгълник ABC ($\sphericalangle ACB = 90^\circ$) са прекарани ъглополовящите BD и AT ($D \in AC, T \in BC$). Отсечките DK и TM са перпендикулярни на хипотенузата AB ($K \in AB, M \in AB$). Да се намери $\sphericalangle KCM$.

Решение:

От BD – ъглополовяща на $\sphericalangle ABC$ имаме, че $DK = DC$ (като разстояния от точка D до раменете на ъгъла). Аналогично от AT – ъглополовяща на $\sphericalangle BAC$ имаме, че $TM = CT$. Нека $\sphericalangle CAB = \alpha$, тогава $\sphericalangle ABC = 90^\circ - \alpha$, $\sphericalangle CDK = 90^\circ + \alpha$ (външен ъгъл за $\triangle AKD$) и $\sphericalangle CTM = 180^\circ - \alpha$ (външен ъгъл за $\triangle TMB$).

От равнобедрения $\triangle CTM$ имаме, че $\sphericalangle TCM = \sphericalangle TMC = \frac{180^\circ - (180^\circ - \alpha)}{2} = \frac{\alpha}{2}$, а от равнобедрения $\triangle CDK$ имаме, че $\sphericalangle DCK = \sphericalangle DKC = 45^\circ - \frac{\alpha}{2}$.

Тогава $\sphericalangle KCM = \sphericalangle ACB - \sphericalangle ACK - \sphericalangle BCM = 90^\circ - \frac{\alpha}{2} - 45^\circ + \frac{\alpha}{2} = 45^\circ$.